

T.C. MİLLÎ
BARİŞ ve DEMOKRASİ PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı

1735

02.11.2012

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Anadilde eğitim dünyada kimlik politikalarının gündemleştirdiği 20. Yüzyılın ikinci yarısından itibaren hem bireysel anlamda hem de kolektif anlamda varoluşsal bir hak olarak kabul görmüştür. Anadilde eğitime hak talepli yaklaşımın gelişmesine paralel olarak dünyanın bir çok demokratik ülkesinde resmi dil dışındaki anadiller de eğitim dili olarak kullanılmaya başlanmış, bu hak birçok uluslararası antlaşma ve mutabakat metninde yer almıştır. Türkiye kamuoyunda da uzun zamandır başlayan anadilde eğitim tartışmaları artarak sürmekte, hak talepli yaklaşım kamuoyunun duyarlılık gösterdiği bir aşamaya doğru evrilmektedir. Bireysel ve kolektif anlamda ortaya çıkan anadilde eğitim talepleri konusunda TBMM'nin inisiyatif alarak, Türkiye kamuoyunda gelişen tartışmalara katkı sunmak üzere hukuksal, bilimsel, siyasal ve sosyolojik anlamda ön açıcı olması amacıyla Anayasanın 98'nci, İçtüzük'ün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasını dilerim.

İdris BALUKEN

BDP Grup Başkanvekili

GEREKÇE

Anadil, insanın heybesidir. Diller bireylerin ve toplumların düşüncesini, sosyal hayata ilişkin yaklaşımlarını belirleyen ana öğedir. Deyim yerindeyse varlığın evini oluşturan anadil, eğitim üzerinden standardize edilerek hem daha yaygın kullanılmasının sağlanması hem de dilin yaşaması açısından önemli bir konumda bulunmaktadır.

Anadilde eğitimin bir hak olarak tanınması için yapılan tartışmalar tek dil, tek millet gibi toplumsal yapıya ve farklılıklara uymayan politikaların aşınmasına paralel olarak gelişmiştir. Bu kapsamda, anadilde eğitime ilişkin birçok bilimsel çalışma gerçekleştirilmiş, bu çalışmaların sonuçlarında da anadilde eğitimin çocukların pedagojik gelişimlerine önemli oranda katkı sağladığı görülmüştür. Yapılan araştırmalara göre anadilde eğitim alan çocuklar, daha hızlı öğrenme süreçlerini yaşamakta, aynı zamanda anadilde eğitim çocuklarda başka bir dilin öğrenilmesini de ciddi anlamda kolaylaştırmaktadır.

Anadilde eğitime dair bilimsel çalışmalar, sosyolojik veriler ve siyasal tartışmalar kendisiyle beraber anadilde eğitimin uluslararası antlaşmalar ve mutabakat metinlerinde de direkt ya da dolaylı olarak hak statüsünde güvenceye alınmasını getirmiştir. BM Çocuk Haklarına Dair Sözleşmesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, AB Kriterleri ve Türkiye İlerleme Raporları gibi birçok uluslararası metin anadilde eğitimin yapılması için anadilde eğitimi garantiye alan ve teşvik edici ifadelere yer vermektedir. Anadilde eğitimin yapılması hususunda dünya kamuoyunda tartışmalar tüketilmek üzere olup anadilde eğitimin bir hak olduğu konusunda mutabakat vardır.

Anadilde eğitimin hak olduğundan hareketle anadilde eğitimin nasıl yapılacağına ilişkin de tartışmalar yürütülmekte, devletler çeşitli uygulamalarla bu sorunu da aşmaktadır. Bazı ülkeler resmi dilin yanında diğer dilleri de öğretirken, bazı ülkeler ise çok dilli eğitim uygulamalarını hayata geçirmektedir. Örneğin Belçika'da Flamanca, Fransızca ve Almanca eğitim verilmekteyken, İspanya'da Kastilyaca, Katalanca, Galicia ve Bask dillerinde eğitim verilmektedir. Türkiye'de çokça tartışıldığı üzere ABD'de ise eyaletler arası eğitim dili farklılık göstermekte, hangi dilde eğitim yapılacağına eyalet yönetimleri karar vermekteyken İspanyolca ve Amerika yerli dillerinde de eğitim verilmektedir. Türkiye'de ise anadilde eğitim tartışmaları gerek kamuoyu nezdinde gerekse de yeni anayasa yapım sürecini devam ettiren TBMM Anayasa Uzlaşma Komisyonunda sürerken dikkati çeken nokta ise hükümetin anadilde eğitim üzerinde toplumda geride duran yaklaşımlarıdır. Hükümet temsilcilerinden biri Kürtçe eğitimi şeytana

uymak olarak tanımlarken, bir diğeri ise Kürtçe'nin medeni bir dil olmadığını ifade etmektedir. Oysa ki; eğitim sendikalarının yaptığı kamuoyu araştırmalarına göre Türkiye nüfusunun yüzde 69'u anadilde eğitimi onaylamaktadır. Kamuoyunun bu duyarlılığı ve hükümetin çağdışı yaklaşımı sonucunda Türkiye'de anadilde eğitim hakkı talebinde olan cezaevlerindeki mahkumlar, anadilde eğitim ile ilgili engellerin kaldırılması için süresiz dönüşümsüz açlık grevine başlamıştır.

Tüm bu uluslararası hukuki düzenlemeler, uygulamalar ve Türkiye'deki kamuoyu duyarlılığından hareketle yeni anayasa yazım sürecine, toplumsal hak taleplerine duyarlılık gösterilmesine, bilimsel ve sosyolojik gerçekliklere uygun düzenlemelerin hayata geçirilmesine katkı sağlamak üzere hukuksal düzenlemelerin önünü açmak için bir Meclis Araştırması açılmasını talep ediyoruz.

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI**

Sayı: 405

30.06.2014

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

BDP Grubu adına verilen tüm Meclis Araştırma Önergelerini üstleniyoruz.
Gereğini arz ederim.

İdris BALUKEN
Bingöl Milletvekili
HDP Grup Başkanvekili

EGEMENLİK KAYITSIZ ŞARTSIZ MİLLETİNDİR